

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

24 aprilie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată în componența:

Președinte – Talpă Boris,

Judecători – Eremciuc Ghenadie, Țurcan Anatolie, Daguța Sergiu și Mânăscuță Igor,
judecând în ședință, fără citarea părților, recursurile declarate de către procurorul în
Procuratura de circumscripție Chișinău, Plîngău Alexandru și de către avocatul Postica
Serghei în interesele părții vătămate XXXXX, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului
penal al Curții de Apel Chișinău din 26 octombrie 2022, în cauza penală în privința lui

Damaschin Valeriu XXXXX, născut
la XXXXX, originar din XXXXX și
domiciliat în XXXXX

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 26.03.2021 - 21.05.2021;

Instanța de apel: 19.01.2022 - 26.10.2022;

Instanța de recurs: 04.01.2023 - 24.04.2024.

Asupra recursurilor în cauză, completul de judecată

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoreiei Chișinău, sediul Buiucani din 21 mai 2021, Damaschin Valeriu XXXXX a fost recunoscut vinovat și condamnat în comiterea infracțiunilor prevăzute la:

- art. 171 alin. (3) lit. b) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de **10 (zece) ani**;

- art. 175 Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de **3 (trei) ani**.

În baza art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, lui Damaschin Valeriu i s-a stabilit o pedeapsă definitivă pe un termen de **11 (unsprezece) ani**, cu executare în penitenciar de tip închis.

S-a admis parțial acțiunea civilă depusă de avocatul Postică Serghei în interesele părții civile minore, XXXXX și s-a dispus încasarea de la Damaschin Valeriu XXXXX în beneficiul părții civile minore, XXXXXX suma de **350 000 (trei sute cincizeci mii) lei**, cu

titlu de prejudiciu moral.

S-a încasat de la Damaschin Valeriu XXXXXX suma de **5 320 (cinci mii trei sute douăzeci) lei**, cu titlu de cheltuieli judiciare în beneficiul statului.

1.1. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat că, Damaschin Valeriu XXXXXX, în intervalul de timp cuprins între luna ianuarie 2019 și până la 20 iulie 2019, profitând de faptul că fiica concubinei sale, minora XXXXX, a.n. XXXXX, venea de nenumărate ori în vizită la domiciliul acestuia, din XXXXX, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și dorind în mod conștient survenirea acestora, cunoscând cu certitudine că, minora nu a atins vârsta de 16 ani, în vederea săvârșirii acțiunilor perverse împotriva acesteia, în repetate rânduri și-a satisfăcut pofta sexuală, atingând-o pe aceasta în zonele intime ale corpului, urmată de săruturi indecente și discuții cu caracter obscen și cinic referitor la raporturile sexuale, cauzându-i astfel suferințe psihice. Potrivit concluziei raportului de evaluare și intervenției psihologice a minorei XXXXXX din 20 septembrie 2019, aceasta manifestă consecințe de traumă psihologică, care se manifestă prin grad sporit al anxietății, hipervigilenței, neacceptării de sine, sentimentul necorespunderii și sentimentul vinovăției pronunțat.

Astfel, acțiunile inculpatului au fost încadrate juridic, în baza prevederilor art. 175 Cod penal, adică *acțiuni perverse săvârșite față de o persoană care se știa cu certitudine că nu a împlinit 16 ani, manifestate prin exhibare, atingeri indecente, discuții cu caracter obscen purtate cu victima referitor la raporturi sexuale.*

Tot el, continuându-și acțiunile sale criminale în vederea realizării scopului stabilit, la data de 21 iulie 2019, în intervalul de timp cuprins între orele 12:00-13:00 min, în timp ce se afla la domiciliul său din XXXXX, urmărind scopul satisfacerii poftei sexuale, profitând de vârsta fragedă a fiicei concubinei sale, minora XXXXX, a.n. XXXXX, care nu a împlinit vârsta de 14 ani, de imposibilitatea acesteia de a se apăra și de a-și exprima voința, a intrat în una din camerele apartamentului nominalizat, unde cu forța a dezbrăcat-o și a întreținut cu aceasta contrar voinței sale un raport sexual, cauzându-i acesteia suferințe fizice și psihice.

Astfel, acțiunile inculpatului au fost încadrate juridic, în baza prevederilor art. 171 alin. (3) lit. b) Cod penal, adică *raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică și psihică a persoanei, profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra și de a-și exprima voința, în privința unei persoane minore în vârstă de până la 14 ani.*

De către organul de urmărire penală, Damaschin Valeriu XXXXXX a mai fost învinuit de faptul că în circumstanțele menționate, a săvârșit infracțiunea de viol prin constrângere psihică și asupra unei persoane care se afla în grija, ocrotirea și educarea acestuia, adică față de minora XXXXX.

Astfel, acțiunile inculpatului au fost încadrate juridic, de către organul de urmărire penală în baza prevederilor art. 171 alin. (3) lit. a) Cod penal, violul, adică *raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică sau psihică a persoanei sau profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra ori de a-și exprima voința, asupra persoanei care se afla în grija, sub ocrotirea, protecția, la educarea sau tratamentul făptuitorului.*

2. Nefiind de acord cu sentința nominalizată împotriva acesteia a declarat apel **avocatul Russu Alexandr în numele inculpatului Damaschin Valeriu**, care a solicitat casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Damaschin Valeriu să fie achitat de sub învinuirea înaintată, cu

respingerea acțiunii civile înaintate în interesele părții civile, XXXXX, cu dispunerea anulării măsurii preventive sub formă de arest preventiv, aplicată lui Damaschin Valeriu și respingerea încasării cheltuielilor judiciare din contul inculpatului.

În motivarea apelului s-a afirmat că în cauză nu s-au administrat probe convingătoare că inculpatul ar fi comis faptele infracționale, întrucât declarațiile părții vătămate XXXXXX nu denotă per ansamblu vinovăția lui Damaschin, ele neputând constitui temei de învinuire/condamnare a acestuia, ba din contra, aceste declarații se contrazic expres cu declarațiile date de învinuit, care nu au fost combătute prin careva probe concludente sau acțiuni de confruntare, de vreme ce nerecunoașterea vinei și lipsa unui probatoriu de învinuire pe cauza dată, demonstrează cu certitudine nevinovăția inculpatului în comiterea infracțiunilor incriminate.

La fel, s-a atras atenția că în speța dată, lipsește atât latura obiectivă a infracțiunii, cât și cea subiectivă, or partea vătămată nu a prezentat urme de violență pe corp, lipsind elementul de „constrângere” ca element definitoriu al infracțiunii de viol sau acțiunea de profitare a stării de neputință a părții vătămate de a se apăra ori de a-și exprima voința.

De asemenea, partea apărării a mai menționat că nevinovăția inculpatului s-a demonstrat prin faptul audierii la data de 20.04.21 a martorului apărării, Damaschin Olesea, care a indicat că, deși XXXXX s-a plâns pe careva acțiuni eventual comise de inculpat, ajungând acasă și discutând cu Damaschin, ultimul a negat cele incriminate lui, mai mult de atât, careva urme de violență pe corpul părții vătămate sau Damaschin Valeriu nu a observat, la fel nu a văzut prosoape sau alte lucruri murdare de sânge.

În context, s-a făcut referire la rapoartele de expertiză-judiciară din 04.02.2021 și 10.12.2019 efectuate în urma examinării lui XXXXX, care de asemenea nu confirmă vinovăția inculpatului, or prin acestea se descrie starea psihologică, de sănătate a lui XXXXX, iar motivul acestei stări, nu se datorează acțiunilor întreprinse de către Damaschin Valeriu, atâta timp cât concluziile din rapoartele date nu au fost susținute prin alte probe suplimentare.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 octombrie 2022, apelul declarat a fost admis, casată total sentința și pronunțată o nouă hotărâre prin care:

Damaschin Valeriu XXXXXX învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 171 alin. (3) lit. a), b) și art. 175 Cod penal se achită, din lipsa faptei infracțiunii.

Acțiunea civilă depusă de avocatul Postică Serghei în interesele părții vătămate minore XXXXXX se respinge.

3.1. Instanța de apel a reținut că, potrivit rechizitoriului Damaschin Valeriu XXXXXX se învinuiește în aceea că în intervalul de timp cuprins între luna ianuarie 2019 și până la 20 iulie 2019, profitând de faptul că fiica concubinei sale, minora XXXXX, a.n. XXXXX venea de nenumărate ori în vizită la domiciliul acestuia, din XXXXX, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și dorind în mod conștient survenirea acestora, cunoscând cu certitudine că, minora nu a atins vârsta de 16 ani, în vederea săvârșirii acțiunilor perverse împotriva acesteia, în repetate rânduri și-a satisfăcut pofta sexuală, atingând-o pe aceasta în zonele intime ale corpului, urmată de săruturi indecente și discuții cu caracter obscen și cinic referitor la raporturile sexuale, cauzându-i astfel suferințe psihice. Potrivit concluziei raportului de evaluare și intervenției psihologice a minorei XXXXXX din 20 septembrie 2019, aceasta manifestă consecințe de traumă psihologică, care se manifestă prin grad sporit al anxietății, hipervigilenței, neacceptării de

sine, sentimentul necorespunderii și sentimentul vinovăției pronunțat.

Astfel, acțiunile inculpatului au fost încadrate juridic de către organul de urmărire penală în baza art. 175 Cod penal, adică acțiuni perverse săvârșite față de o persoană care se știa cu certitudine că nu a împlinit 16 ani, manifestate prin exhibare, atingeri indecente, discuții cu caracter obscen purtate cu victima referitor la raporturile sexuale.

Tot el, se învinuiește în aceea că, continuându-și acțiunile sale criminale în vederea realizării scopului stabilit, la data de 21 iulie 2019, în intervalul de timp cuprins între orele 12:00-13:00 min, în timp ce se afla la domiciliul său din XXXXX, urmărind scopul satisfacerii poftelor sexuale, profitând de vârsta fragedă a fiicei concubinei sale, minora XXXXXX a.n. XXXXX, care nu a împlinit vârsta de 14 ani, de imposibilitatea acesteia de a se apăra și de a-și exprima voința, a intrat în una din camerele apartamentului nominalizat, unde cu forța a dezbrăcat-o și a întreținut cu aceasta contrar voinței sale un raport sexual, cauzându-i acesteia suferințe fizice și psihice.

Astfel acțiunile inculpatului au fost încadrate juridic de către organul de urmărire penală în baza art. 171 alin. (3) lit. a) și b) Cod penal, violul, adică raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică și psihică a persoanei, profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra și de a-și exprima voința, care se afla în grija, ocrotirea și educarea acestuia, în privința unei persoane minore în vârstă de până la 14 ani.

3.2. Pentru a se pronunța în sensul dat, instanța de apel, apreciind probele prezentate de către partea acuzării, a considerat că la caz nu a fost constatată fapta prejudiciabilă, or ținând cont de prevederile art. 24, 27, 99-101 Cod de procedură penală, cercetând sub toate aspectele probele administrate, verificându-le minuțios, prin prisma admisibilității, pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, a conchis că din probele administrate la materialele dosarului rezultă că vinovăția inculpatului Damaschin Valeriu XXXXXX în comiterea infracțiunilor prevăzute la: art. 175 Cod penal, adică acțiuni perverse săvârșite față de o persoană care se știa cu certitudine că nu a împlinit 16 ani, manifestate prin exhibare, atingeri indecente, discuții cu caracter obscen purtate cu victima referitor la raporturile sexuale și art. 171 alin. (3) lit. a) și b) Cod penal, violul, adică raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică și psihică a persoanei, profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra și de a-și exprima voința, care se afla în grija, ocrotirea și educarea acestuia, în privința unei persoane minore în vârstă de până la 14 ani nu a fost constatată, la cazul dedus judecății nefiind constatată existența faptei infracțiunii.

În acest context, fiind audiată suplimentar, partea vătămată XXXXXX a declarat că a fost audiată în instanța de fond, declarațiile date nu le susține, din motiv că a avut ură față de Damaschin Valeriu, a vrut doar să se răzbune, dar a ajuns prea departe. Acum ura a trecut pentru că se simte vinovată pentru ceea ce a făcut. Ura era din motiv că o gelozea pe mama sa față de acesta. Ei au viața lor personală și nu o să se mai răzbune. L-a mințit pe tata și el a fost cel care a anunțat poliția. Atunci la moment, nu știe de ce s-a gândit să îi spună lui tata. Mamei la fel i-a spus că a fost violată, prima a fost ea care a aflat, după care tata. Nu știe de ce nu i-a zis mamei că nu are destulă atenție de la ea. A decis acum, peste 2 ani să zică despre aceea că a mințit, deoarece era mică și nu știa cum se pedepsește chestia asta și și-a dat seama că din cauza prostiei sale stă închisă o persoană nevinovată. Cu mama a început a locui după data de 05 iulie 2021. A fost violată de o altă persoană, nu de către persoana care actual îi este prieten. Până a se întâmpla acest caz, ea locuia mai mult la bunica pentru că studia în sat. Acum locuiește împreună cu mama. În afară de tată, a povestit ceea

ce s-a întâmplat și doamnei psiholog Svetlana Golban, a mințit-o și pe dumneaei. Locuiește cu mama în apartamentul, care aparține lui Damaschin Valeriu.

Pe marginea declarațiilor date de către partea vătămată, instanța a apreciat că la această etapă a procesului nu pot fi considerate neveridice sau puse la îndoială, or în prezent, partea vătămată a declarat că l-a învinuit pe Damaschin Valeriu de comiterea infracțiunii prevăzute de art. art. 175 și 171 alin. (3) lit. a) și b) Cod penal, din motiv că era geloasă pe mama sa din lipsă de atenție din partea acesteia, însă la moment a înțeles că ea are viața ei personală, și nu a conștientizat cum se pedepsesc asemenea fapte.

Totodată, probele prezentate de partea acuzării – declarațiile martorilor și anume a martorului apărării Damaschin Olesea, care a indicat faptul că, deși XXXXXX s-a plâns pe careva acțiuni eventual comise de inculpat, ajungând acasă și discutând cu Damaschin, ultimul a negat cele incriminate lui, mai mult, careva urme de violență pe corpul lui XXXXXX sau Damaschin Valeriu nu s-au observat, la fel nu a văzut nici prosopul sau alte obiecte, lucruri murdare de sânge. Martorul vizat a relatat că i-a propus lui XXXXXX să telefoneze poliția dacă susține că inculpatul a violat-o, la ce ultima a refuzat, or a indicat martorul că XXXXXX deseori când erau certuri între ei, cunoștea cum să apeleze la poliție pentru a se plânge la certurile ivite, însă referitor la viol nu a dorit să sune.

Vis-a-vis de rapoartele de expertiză-judiciare din 04.02.2021 și 10.12.2019 emise în urma examinării cet. XXXXX, instanța de apel a opinat că acestea nu confirmă vinovăția inculpatului, deoarece prin concluziile rapoartelor date se descrie starea psihologică, de sănătate a lui XXXXX, iar motivul acestei stări nu se dovedește a fi cauzat de cet. Damaschin Valeriu. Mai mult ca atât, partea vătămată XXXXXX nu neagă că ar fi fost violată, însă ultima invocă că a fost violată de o altă persoană.

De asemenea, instanța a respins declarațiile expertului Bulgaru Ala, cât și a martorului Golban Svetlana, or, cum s-a mai menționat, XXXXXX nu neagă că ar fi fost violată, însă ultima a afirmat că a fost violată de o altă persoană, nu de Damaschin Valeriu.

În lumina celor analizate, instanța de apel a constatat că partea acuzării nu a prezentat probe admisibile, pertinente, concludente, utile și veridice care să ateste vinovăția inculpatului Damaschin Valeriu XXXXXX în comiterea infracțiunilor prevăzute la art. art. 175 și 171 alin. (3) lit. a) și b) Cod penal.

Deci, rezultă că pretensele fapte indicate în rechizitoriu nu coroborează cu alte probe în ansamblu, ceea ce denotă că învinuirea înaintată inculpatului este una formală, fiind lipsită de probe directe, care să poată proba existența măcar a unui singur episod infracțional. Astfel că, instanța de apel a ținut să evidențieze că în orice societate democratică, protecția persoanei este una din atribuțiile de bază ale statului. În exercitarea acestei atribuții, statul a instituit norme procesual penale, concentrate în Codul de procedură penală al Republicii Moldova, care au drept scop, pe de o parte, să protejeze persoana, societatea și statul de infracțiuni, astfel încât persoana care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale, și pe de altă parte, să protejeze persoana și societatea de actele arbitrare ale persoanelor cu funcții de răspundere, comise în activitatea de cercetare a infracțiunilor presupuse sau săvârșite, pentru ca nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată. Prin normele procesual penale, legislatorul național a urmărit instituirea unui echilibru echitabil între aceste două mari sarcini ale procesului penal, pentru stabilirea adevărului și exercitarea unei justiții veritabile. Acest lucru inevitabil urmează a fi asigurat prin respectarea garanțiilor procesului echitabil prevăzute

de legislație, precum temeinicia unei acuzații și legalitatea procesului penal.

Or, conform art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

În acest aspect, instanța de apel a reiterat prevederile art. 8 alin. (3) Cod de procedură penală, care stabilesc că concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, în condițiile prezentului cod, se interpretează în favoarea bănuitului, învinuitului, inculpatului.

Conform prevederilor art. 389 alin. (1) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă numai în cazul în care în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului a fost confirmată prin ansamblu de probe cercetate de instanța de judecată.

În urma examinării cauzei și aprecierii probelor, instanța de apel a reținut că există dubii rezonabile în ceea ce privește vinovăția inculpatului Damaschin Valeriu în comiterea faptelor incriminate prin rechizitoriu. Judecând cauza, instanța a stabilit cu certitudine că partea acuzării nu a prezentat probe pertinente și concludente care, în ansamblu cu circumstanțele cauzei, ar dovedi vinovăția inculpatului Damaschin Valeriu XXXXXX în comiterea faptelor imputate.

4. Legalitatea și temeinicia deciziei instanței de apel este contestată cu recurs de către:

4.1. Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Plîngău Alexandru, care invocând temeii pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei, cu menținerea sentinței.

În argumentarea recursului se susține că instanța de apel nu a analizat cumulul de probe prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor și respectiv a dedus eronat precum că Damaschin Valeriu XXXXXX urmează a fi achitat, din motivul lipsei faptei infracțiunii.

În concret, se invocă declarațiile părții vătămate minore, XXXXX, care a relatat amănunțit toate episoadele de abuz sexual din partea inculpatului, inclusiv evenimentele din ziua în care a avut loc nemijlocit violul asupra părții vătămate. Depozițiile lui XXXXXX sunt susținute și de către expertul Bulgaru Ana, audiată în cadrul ședinței de judecată a instanței de apel, afirmând cu certitudine că nu este în practică așa ceva ca să se stabilească că atunci victima a mințit, dar acum nu. Expertiza repetată se dispune când sunt neclarități, când sunt contradicții. Expertiza sa nu poate fi pusă la îndoială ori că e eronată. Faptul că ea și-a schimbat declarațiile nu înseamnă că procesul trebuie să fie desfășurată în direcție inversă și să se presupună că agresorul nu a comis infracțiunea. Poziția expertului se confirmă și prin raportul de expertiză judiciară nr. 07 din 04.02.2021, prin concluziile căruia s-a stabilit că, la minora XXXXXX s-a depistat traumă psihologică ce se manifestă prin următoarele simptome: trăiri anxioase și depresive, tendințe suicidale, tulburări de alimentație, tensiune, neliniște, sentiment de umilire și respingere, tulburare anxioasă, somatizarea suferințelor psihice prin dezvoltarea afecțiunilor la nivel fizic ce se manifestă prin dureri de ovare, dureri de spate în zona lombară, destabilizarea sistemului endocrin, evitarea amintirilor referitoare la viol, dorința de a uita și a depăși trauma suportată, simptome ale tulburării posttraumatice de stres; încercări de a refuza realitatea/problemele prezente cu care se confruntă, sentiment de nesiguranță și de constrângere de realitate; sentiment de inadecvare și de necorespondere;

regresie; sentiment de înstrăinare; autostimă scăzută; sentiment de neputință în fața obstacolelor existente; senzație de frică; epuizare nervoasă, iritabilitate emoțională, neliniște, explozii de furie, nevrotizare, vulnerabilitate, perturbarea echilibrului personal în relațiile cu ceilalți.

Reieșind din circumstanțele cazului examinat, a particularităților individual-psihologice, precum și a particularităților sferei emoțional-volitivă, la minora XXXXX se identifică profilul psihologic al victimei violului.

Minora XXXXX, corect a perceput caracterul și conținutul acțiunilor de agresiune sexuală, săvârșite în privința sa, precum și a putut opune rezistență acestora, ce se atestă prin faptul că s-a zbatut și l-a mușcat pe propriul agresor, reușind într-un final să se rupă din mâinile lui, însă, luând în considerație diferența de vârstă și diferența de putere dintre ea și agresor, cu certitudine că adolescenta nu a reușit să-și ofere siguranța și integritatea dorită, precum și să-și apere hotarele intime. Minora XXXXX, nu prezintă indici a imaginației sporite și a fanteziei. Declarațiile minorei XXXXXX cu referire la abuzul sexual suportat în luna iulie an. 2019 prezintă un grad înalt de sinceritate.

De asemenea, acuzatorul de stat menționează că instanța de apel greșit a reținut declarațiile martorului Dogot Olesea, care a manifestat o poziție părtinitoare, or este inexplicabilă atitudinea acesteia față de confesiunea părții vătămate minore că Damaschin Valeriu a violat-o, plecând la serviciu și comunicându-i fiicei sale de doar 13 ani să se adreseze singură la poliție dacă consideră că a fost violată. Mai mult de atât, din declarațiile părții vătămate minore, reiese că mama sa a șantajat-o emoțional spunându-i că se va sinucide dacă cineva va afla despre aceasta, deoarece inculpatul era tatăl viitorului copil, fiind însărcinată de la cel din urmă.

Toate aceste împrejurări, partea acuzării susține că nu au fost analizate de către instanța de apel la pronunțarea unei soluții de achitare, fiind ignorate inclusiv și probele materiale administrate pe caz.

4.2. Avocatul Postica Serghei în interesele părții vătămate XXXXX, care invocând temei pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 10), 11), 15), 16) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Pentru a susține cele solicitate prin recurs, apărătorul menționează că declarațiile părții vătămate, XXXXXX date în cadrul ședinței de judecată a curții de apel urmează a fi apreciate critic, or cumulul de probe din această cauză penală demonstrează că Damaschin Valeriu este vinovat în comiterea infracțiunilor prevăzute la art. 171 alin. (3) lit. b) și art. 175 Cod penal și anume: declarațiile martorului Golban Svetlana, a.n. XXXXX; declarațiile martorului Gigoreanu Petru; declarațiile martorului Damaschin Olesea; Raportul de expertiză judiciară nr. 07 din 04.02.2021; procesul-verbal de ridicare din 24.08.2019; Raportul de expertiză judiciară nr. 201902P2858 din 28.08.2019; procesul-verbal de ridicare din 10.12.2019; caracteristica lui Damaschin Valeriu de la locul de muncă; extras din carnetul de dezvoltare a copilului XXXXX.

Declarațiile părții vătămate sunt susținute direct și prin rezultatele expertizei psihologice, care a constatat fără echivoc că la ultima se identifică profilul psihologic al victimei violului, iar declarațiile sale prezintă un înalt grad de sinceritate. În aceeași ordine de

idei, rezultă că declarațiile părțile vătămate sunt susținute indirect și prin declarațiile martorilor Golban Svetlana și Cigoreanu Petru.

5. Judecând recursurile declarate în raport cu materialele cauzei, completul de judecată concluzionează că acestea urmează a fi admise, din considerentele ce urmează.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează, parțial sau integral, hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Instanța de recurs, menționează faptul că, în conformitate cu art. 3 Cod de procedură penală, *(1) În desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmării penale sau al judecării cauzei în instanța judecătorească.*

Concomitent, Legea nr. 246 din 31.07.2023 pentru modificarea unor acte normative (*modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție*) a intrat în vigoare la data de 01.09.2023.

Potrivit conținutului art. XI alin. (3) al Legii nr. 246, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Astfel, recursurile declarate în prezenta cauză penală, urmează a fi examinate în baza temeiurilor anterioare, întrucât acestea au fost declarate până la data de 01.09.2023.

Instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri neîntemeiate.

Conform art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de prima instanță.

Subsidiar, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost săvârșită de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate și administrate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual, penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărârea adoptată urmând să conțină răspuns la toate motivele invocate. Relevant este faptul că, hotărârea instanței de apel, potrivit art. 417 Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă, printre altele, și temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Reieșind din autonomia normelor reținute mai sus, instanța de recurs, verificând lucrările instanței de apel ajunge la concluzia că soluția pronunțată în prezenta cauză penală, a fost bazată pe temeiurile de fapt, precum și motivele din apelul apărătorului inculpatului, care au fost preluate în partea motivantă a deciziei pronunțate, pe când probele administrate

și cercetate au primit o apreciere unilaterală, care manifestau poziția apărării, fără a fi coroborate cu alte probe pertinente și concludente administrate și cercetate de către instanța de apel.

La caz, completul de judecată consideră ca fiind relevante argumentele recurenților ce se referă la concluziile stabilite prin raportul de expertiză judiciară nr. 07 din 4 februarie 2021, potrivit căruia, *la minora XXXXXX s-a depistat traumă psihologică ce se manifestă prin următoarele simptome: trăiri anxioase și depresive, tendințe suicidale, tulburări de alimentație, tensiune, neliniște, sentiment de umilire și respingere, tulburare anxioasă, somatizarea suferințelor psihice prin dezvoltarea afecțiunilor la nivel fizic ce se manifestă prin dureri de ovare, dureri de spate în zona lombară, destabilizarea sistemului endocrin, evitarea amintirilor referitoare la viol, dorința de a uita și a depăși trauma suportată, simptome ale tulburării posttraumatice de stres; încercări de a refula realitatea/problemele prezente cu care se confruntă, sentiment de nesiguranță și de constrângere de realitate; sentiment de inadecvare și de necorespondere; regresie; sentiment de înstrăinare; autostimă scăzută; sentiment de neputință în fața obstacolelor existente; senzație de frică; epuizare nervoasă, iritabilitate emoțională, neliniște, explozii de furie, nevrotizare, vulnerabilitate, perturbarea echilibrului personal în relațiile cu ceilalți.*

Reieșind din circumstanțele cazului examinat, a particularităților individual-psihologice, precum și a particularităților sferei emoțional-volitivă, la minora XXXXX se identifică profilul psihologic al victimei violului.

Minora XXXXX, corect a perceput caracterul și conținutul acțiunilor de agresiune sexuală, săvârșite în privința sa, precum și a putut opune rezistență acestora, ce se atestă prin faptul că s-a zbatut și l-a mușcat pe propriul agresor, reușind într-un final să se rupă din mâinile lui, însă, luând în considerație diferența de vârstă și diferența de putere dintre ea și agresor, cu certitudine că adolescenta nu a reușit să-și ofere siguranța și integritatea dorită, precum și să-și apere hotarele intime. Minora XXXXX, nu prezintă indici a imaginației sporite și a fanteziei. Declarațiile minorei XXXXXX cu referire la abuzul sexual suportat în luna iulie an. 2019 prezintă un grad înalt de sinceritate (f.d. 168, Vol. I), care coroborează cu declarațiile expertului Bulgaru Ala, audiat în ședința instanței de apel, care a relatat că:.. în expertiză a apreciat gradul de sinceritate a declarațiilor și acolo aduc argumente...Expertiza sa nu poate fi pusă la îndoială ori că e eronată. Faptul că ea și-a schimbat declarațiile nu înseamnă că procesul trebuie să fie desfășurată în direcție inversă și să se presupună că agresorul nu a comis infracțiunea.

Pe lângă faptul că a studiat-o ca victimă menționează că comportamentul expus de către ea referitor la inculpat, atunci bănuie avea mulți indicatori ai unui abuzator, violator. El i-a oferit multe semne de atenție, o privea necuvenit, i-a făcut anumite insinuări, au fost făcute multe sunete telefonice, semne de alarmă la care mama nu a reacționat. Inclusiv din comportamentul inculpatului derivă că a constrâns minora să nu comunice nimic despre asta că mama se va sinucide sau nu o să o creadă. Mereu copiilor abuzați așa li se spune. Consideră că expertiza repetată este inoportună, în practică sunt diferite situații când minorii victime a abuzului sexual în familie renunță la propriile declarații sau plângeri din anumite motive: presiunea pusă pe minori din partea rudelor apropiate, în situația dată presiune din partea mamei, sau că copilul nu e crezut de lume și el renunță fiind epuizat de

ancheta penală. Dacă va fi dispusă expertiză în Comisie, ea deja când se va prezenta, nu va fi atât de sinceră și va aborda poziția că ea a mințit, evident rezultatul poate fi ori de imposibilitate or negativ (f.d. 111, vol. III).

Asupra acestor probe, instanța de apel deși și-a expus opinia, totuși aprecierea că: *respinge declarațiile expertului Bulgaru Ala, cât și a martorului Golban Svetlana, or, cum s-a mai menționat, XXXXXX nu neagă ca ar fi fost violată, însă ultima invocă că a fost violată de o altă persoană, nu de Damaschin Valeriu..., rapoartele de expertiză-judiciare din 04/02/2021 și 10/12/2019 emise în urma examinării a cet. XXXXX, acestea rapoarte nu confirmă vinovăția inculpatului, ori prin acesta se descrie starea psihologică, de sănătate a lui XXXXX, iar motivul acestei stări nu se dovedește a fi cauzat de cet. Damaschin Valeriu, mai mult ca atât, partea vătămată XXXXXX nu neagă ca ar fi fost violată, însă ultima invocă că a fost violată de o altă persoană (f.d. 115, vol. III), în viziunea instanței de recurs constituie o apreciere în termeni generali-vagi, nefiind desfășurat prin motive convingătoare respingerea probelor date.*

Concomitent, instanța de recurs reține inclusiv și argumentul acuzatorului de stat, prin care se susține că martorul Dogot Olesea, a manifestat o poziție părtinitoare, or reieșind din declarațiile acesteia este inexplicabilă atitudinea celei din urmă față de confesiunea părții vătămate minore că Damaschin Valeriu a violat-o, plecând la serviciu și comunicându-i fiicei sale de doar 13 ani să se adreseze singură la poliție dacă consideră că a fost violată – chestiune care nu a intrat în vizorul instanței de apel la judecarea cauzei în fond, deși martorul vizat a fost audiat în instanța de apel.

În acest context, completul de judecată consideră ca fiind relevantă speței practica constantă CtEDO, care în pct. 71-72, cauza M.G.C. împotriva României din 15.06.2016, a considerat că autoritățile nu au explorat posibilitățile disponibile pentru a stabili toate circumstanțele specifice și nu au evaluat suficient credibilitatea martorilor care au fost ei înșiși acuzați în prezenta cauză sau erau înrudiți cu cei acuzați.

Curtea a considerat că, deși în practică poate fi uneori dificil să se demonstreze lipsa consimțământului în absența probei „directe” a violului, cum ar fi urmele de violență sau martorii direcți, autoritățile trebuie totuși să verifice toate faptele și să pronunțe o decizie bazată pe evaluarea tuturor circumstanțelor specifice.

Tot aici, se conturează ca fiind incidente instrumentele internaționale în materie, potrivit cărora obligațiile pozitive ale statelor membre, în temeiul art. 3 și art. 8 din CtEDO, urmează a fi văzute ca necesitând pedepsirea și trimiterea în judecată efectivă a oricărui act sexual neconsimțit, inclusiv în absența rezistenței fizice din partea victimei.

Nu în ultimul rând, instanța de recurs reamintește că aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, deoarece întregul volum de muncă depus de către organele de urmărire penală, instanțele judecătorești, cât și de părțile în proces, se concentrează pe soluția ce va fi dată în urma acestei activități. Aprecierea probelor după intima convingere a judecătorului trebuie să se bazeze pe prevederile legale, precum și pe examinarea tuturor probelor în ansamblu, sub toate aspectele, complet și obiectiv. Legea stabilește că probele admisibile sunt apreciate după relevanța, concludența, veridicitatea și utilitatea acestora și toate probele în ansamblul lor sunt apreciate din punct de vedere al coroborării acestora.

Pe cale de consecință, completul de judecată relevă că motivarea instanței de apel nu poate fi considerată ca corespunzând exigențelor legale, constatându-se deficiențe la pronunțarea și motivarea unei hotărâri într-o cauză penală despre comiterea unui viol asupra unui minor, și din moment ce erorile stabilite în prezenta decizie nu pot fi înlăturate de instanța de recurs, ultima nefiind abilitată cu atribuții de a judeca cauza în fond, substituind instanța care a adoptat o soluție ce contravine prevederilor procesual-penale, se impune soluția de a admite recursurile de pe rol, cu casarea integrală a deciziei contestate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlătore erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea și să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

6. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală (*modificat prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 01 septembrie 2023*), completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Admite recursurile declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Plîngău Alexandru și de către avocatul Postica Serghei în interesele părții vătămate XXXXX, casează integral decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 octombrie 2022, în cauza penală în privința lui **Damaschin Valeriu XXXXXX**, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă căilor de atac.

Președinte

Talpă Boris

Judecători

Eremciuc Ghenadie

Țurcan Anatolie

Daguța Sergiu

Mânăscurtă Igor